

ПІДГОТОВКА ДИСЕРТАЦІЙ У ПЕНІТЕНЦІАРНІЙ СФЕРІ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СЬОГОДЕННЯ

Колодчин Дмитро Васильович

*кандидат юридичних наук,
докторант кафедри управління безпеки, правоохоронної
та антикорупційної діяльності
ПрАТ «Вищий навчальний заклад
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»
м. Київ, Україна*

Підготовка дисертації у пенітенціарній сфері має містити в собі результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело. За роки незалежності в Україні за даними наукової школи «Інтелект» було підготовлено і захищено більше 150 кандидатських та докторських дисертацій в тому числі і за спеціальністю 081 Право доктор філософії.

З огляду на це, подальші зміни у державній політиці у сфері виконання покарань та пробації сприяли створенню наукових праць монографічного характеру, та цілого ряду дисертацій. Закріплення у Стратегії реформування пенітенціарної системи на період до 2026 року та затвердження операційного плану її реалізації у 2022–2024 роках, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2022 р. № 1153-р. [1]. вектору посилення захисту прав і свобод людини відповідно до вимог міжнародних правових актів і зобов'язань нашої держави перед європейським та світовим співтовариством потребує від вітчизняних науковців провести фундаментальний аналіз злочинності у пенітенціарній сфері.

Оскільки ізоляція від суспільства нерідко сприяє деградації особистості та втраті соціально корисних зв'язків, ми в процесі дослідження злочинності у пенітенціарній сфері дійшли висновку, що соціалізація, ресоціалізація і реінтеграція, як стадії виконання / відбування покарання показують проблему відсутності рівноваги між правами і обов'язками засуджених і персоналу місць несвободи.

Вітчизняний вчений І. Г. Богатирьов у монографічному дослідженні «В'язниця в Україні у XXI столітті наголошує, що такий підхід між персоналом і засудженими дають підстави стверджувати, що будь-яка їхня суспільна поведінка (позитивна або негативна) має бути заснова на інтересах виконання / відбування покарання. А тому об'єктивно потребує правового втручання, оскільки лише право є пріоритетом у встановленні рівноваги між спірними, конфліктуючими інтересами, які

щоденно виникають у місцях несвободи між персоналом і засудженими [2, с. 31].

Дослідження вітчизняної кримінальної, кримінально-виконавчої та кримінологічної літератури щодо теоретико-прикладних засад злочинності в пенітенціарній сфері показало, що на наукові дослідження таких вітчизняних вчених, як: А. І. Богатирьов, І. Г. Богатирьов, О. І. Богатирьова, Є. М. Бодюл, О. М. Джу́жа, А. В. Кирилюк, В. А. Кирилюк, В. В. Коваленко, Д. В. Колодчин, О. Г. Колб, Ю. О. Новосад, О. Г. Михайлик, М. С. Пузирьов, Г. О. Радов, А. Х. Степанюк, Ян. В. Стрелюк, О. О. Шкута, І. С. Яковець та ін заклали фундаментальні ростки подальшого наукового пошуку в пенітенціарній сфері.

Водночас доведено, що у багатьох кандидатських дисертаціях цей об'єкт і предмет дослідження вивчався на рівні окремого розділу або навіть підрозділу, що дозволило нам розглядати їх, як окремий змістовний елемент або як завдання наукової роботи. Крім того, всі наукові надбання вітчизняних вчених стали методологічним підґрунтя при написанні докторських дисертацій та формулюванні найбільш значимих теоретико-прикладних висновків по суті отриманих результатів дослідження.

Отож, проведений аналіз наукової літератури щодо дослідження злочинності у пенітенціарній сфері показав, що підготовка дисертації сьогодні є актуальною проблемою і вимагає від аспіранта дотримуватися певних правил, як на стадії прийняття рішення щодо її написання так і на стадії публічного захисту.

Варто також зазначити, на над вирішенням проблем злочинності у пенітенціарній сфері активно працювали і працюють як вітчизняні так і зарубіжні вчені не тільки з галузей кримінального права, кримінології та кримінально-виконавчого права (спеціальність 12.00.08), але й учені інших напрямів дослідження (зокрема, науковці спеціальностей (12.00.01, 12.00.07, 12.00.09, та 12.00.10), що, зі свого боку, підтверджує та посилює актуальність написання дисертацій, а також визначає її теоретичну та практичну значущість. Отож, підготовка дисертації у пенітенціарній сфері дозволить нам вирішити наступні завдання:

- 1) таке дослідження має стимулювати наукове пізнання вчених і практиків. Водночас дозволить поглибити співробітництво між вітчизняними та зарубіжними ученими;

- 2) проведення такого дослідження спрямовано на вирішення проблемних питань протидії та запобігання злочинності у пенітенціарній сфері та підвищення результативності діяльності ДКВС України щодо виправлення і ресоціалізації засуджених та їх реінтеграції у суспільство після відбутого строку покарання;

- 3) дослідження злочинності у пенітенціарній сфері має сприяти формуванню нової кримінологічної концепції запобігання вчиненню

кримінальних правопорушень, як засудженими так і персоналом місць несповоди.

Насамкінець, квітесенцією підготовки дисертації у пенітенціарній сфері є: проходження аспірантом трьох етапів написання дисертації:

1) підготовчий етап, який передбачає вибір аспірантом предмета дослідження; розгляд і затвердження теми дослідження на кафедрі; вибір наукового керівника, консультанта за спеціальністю наукового пошуку; розробка індивідуального плану дослідження; обговорення теми дослідження на вченій раді та її закріплення у наказі ректора ЗВО;

2) основний етап – це реалізація за період підготовки дисертації індивідуального плану роботи аспіранта; написання наукових статей, тез і основного змісту; щорічний звіт аспіранта на кафедрі щодо підготовки дисертації;

3) завершальний етап – це публічний захист дисертації, отримання диплома.

Література:

1. Стратегія реформування пенітенціарної системи на період до 2026 року та затвердження операційного плану її реалізації у 2022–2024 роках, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2022 р. № 1153-р. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1153-2022-%D1%80#Text>. (дата звернення 21 серпня 2023 року).

2. Богатирьов І.Г. В'язниця в Україні у ХХІ столітті (інноваційна модель). Київ : ВД «Дакор» 2023. 44 с. С. 31.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-321-0-22>

ФОРМУВАННЯ КАРТИНИ СВІТУ ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНИЙ ОБ'ЄКТ НАУКИ: ДЕЯКІ МІРКУВАННЯ

Кресін Олексій Веніамінович

доктор юридичних наук, професор,

член-кореспондент

Міжнародної академії порівняльного правознавства

м. Київ, Україна

Коли науковий образ дійсності формується з певних її фрагментів як одне взаємопов'язане комплексне явище, народжується наука / наукова дисципліна. Корінням цього образу є певна парадигма, і узагальнений образ міг би сприйматися як предмет споглядання, але насправді існують